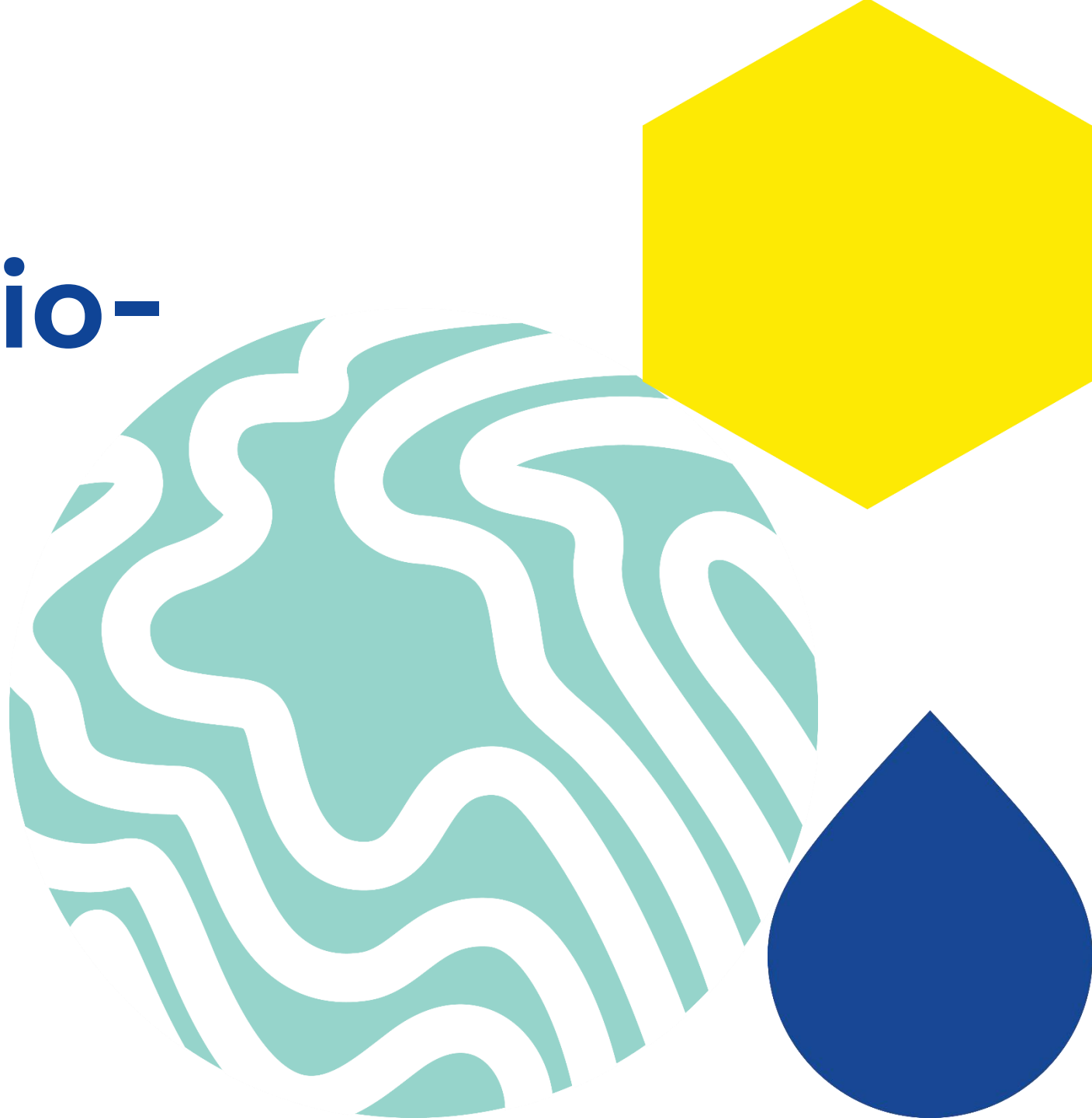
KEMIANTEOLLISUUS

Ympäristövalio-kunnan kuuleminen 13.11.2024

11.11.2024

Annettu lakiehdotus ei ole riittävän ennustettava, jotta se tukisi tärkeitä investointipäätöksiä.

Kaikki direktiivin mahdollistamat joustot on otettava täysimääräisesti ja tasapuolisesti käyttöön.

Haitalliset yritysvaikutukset ovat arvioituja suurempia.

Suomessa on jo EU-lainsäädäntöä tiukempi sääntely koskien pohjavesiä.

Soveltamisalan tulee olla selkeä ja riittävän tarkkarajainen.

Esityksen perusteluissa tulisi rajata pois soveltaminen tilanteissa, joissa luvan muuttamiselle on selkeä tarve, mutta muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta vesien tilaan.

Ongelmia investoinneille

- **Vesimuodostuman pintavesien ekologinen tila on monilla vanhoilla teollisuusalueilla luokiteltu välttäväksi**. Samoin kemiallinen tila on luokiteltu hyvää huonommaksi, kuten kaikkialla Suomessa ja Euroopassa rannikoiden läheisillä merialueilla. Luokittelun tekee ELY-keskus, eikä luokittelusta voi valittaa. Luokittelukriteerit kiristyvät jatkuvasti.
- **Teollisuuteen kohdistuu vesiensuojelussa merkittävä paine**, vaikka hajakuormitus (ei pistekuormitus) on usein esteenä hyvän tilan tavoitteen saavuttamiselle.
- **Lupavaatimukset eivät saa olla kohtuuttomia saavutettavaan hyötyyn nähden**, ja niiden tulee perustua haitan vähentämiseen tai kompensoimiseen siten, että vesimuodostuman tilan parantumiseen on realistinen mahdollisuus.

Ongelmia investoinneille

- Jotta kunnianhimoiset hiilineutraaliustavoitteet on mahdollista saavuttaa ja suuret investoinnit toteuttaa, vaaditaan myös **säätelyltä ennakoitavuutta ja selkeää näkymää tulevaisuuteen.**
- Nyt käsiteltävä hallituksen esitys selkeyttää osin vesiensuojeluun liittyvää lainsäädäntöä, mutta on enemmänkin uhka kuin mahdollisuus rannikkoalueen teollisuuden tulevaisuudelle.
- Nyt esitetyllä tavalla **muutos kasvattaa sekä yrityksen investointi- että hallinnollista taakkaa** tilanteessa, jossa pistekuormittajien osuus kuormituksesta vesistöön on pieni taikka merkityksetön suuren hajakuormituksen takia.

Joustoja tarvitaan

- Tiukin mahdollinen lainsäädäntö jäykistää ympäristölupaprosessia, lisää hallinnollista taakkaa ja aiheuttaa ei-toivottua epävarmuutta toimintaympäristöön. **Toiminnanharjoittajan tulee jo nykyiselläänkin osoittaa, ettei luvitettava toiminta heikennä vesimuodostuman tilaa tai vaaranna tilatavoitteiden saavuttamista**.
- Kansallista liikkumavaraa tarvitaan ottamalla **täysimääräisesti käyttöön vesipuitedirektiivissä säädetyt poikkeamismahdollisuudet**.
- Lakiesitykseen on sisällytetty tietyt poikkeamismahdollisuudet kuten lievennetyt ympäristötavoitteet ja hyvän tilan saavuttaminen vaiheittain. Esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu ilmastonmuutoksen mahdollisia vaikutuksia (kuivuus, tulvat) eikä sitä, että onnettomuuksia ei vesipuitedirektiivissä pidetä direktiivin rikkomuksina.

Poikkeamismahdollisuuksien vaikutukset?

- Julkisessa keskustelussa on noussut huoli hallituksen esityksessä esitettyjen poikkeamismahdollisuuksien negatiivisesta vaikutuksesta vesiensuojeluun.
- **Vesipuitedirektiivin mahdollistamien poikkeusten täysimääräinen käyttöönotto ei ole ristiriidassa vesienhoidon ympäristötavoitteiden kanssa eikä se tarkoita vesiensuojelun korkeasta tasosta tinkimistä.** Vesipuitedirektiivissä asetetaan tiukat edellytykset, joiden tulee täyttyä, mikäli poikkeuksia sovelletaan.
- Poikkeamisen osalta on merkittävää, millaiset hankkeet ovat vesipuitedirektiivin tarkoittamalla tavalla yleisen edun kannalta tärkeitä, kestävän kehityksen mukaisia ja vaihtoehdottomia. Vesistövaikutukset voivat lisääntyä, mutta hankkeet ovat kokonaisvaikutukset huomioon ottaen silti kannattavia. Lainsäädännössä tulee ottaa huomioon tällaisten investointien mahdollistaminen.